

בית המשפט המחוזי בחיפה

פטר 12766-08-16 א.י. איור בע"מ נ' כונס נכסים רשמי מחוז חיפה והצפון ואח'
פטר 12774-08-16 ח.רכסים והפצה בע"מ נ' כונס נכסים רשמי מחוזי חיפה והצפון ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט שמואל מנדלבוס

המבקשת- המערערת בתיק א.י. איור בע"מ ח.פ 513675983
פטר 12766-08-16
המבקשת- המערערת בתיק ח.רכסים והפצה בע"מ ח.פ 514771260
פטר 12774-08-16

נגד

המשיבים
1. כונס נכסים רשמי מחוז חיפה והצפון
2. ירון רג'ואן (נאמן)
3. אלכסנדר לוקין (החייב)

חקיקה שאוזכרה:

[תקנות פשיטת הרגל, תשמ"ה-1985: סע' 76\(ב\)](#)

[פקודת השטרות \[נוסח חדש\]: סע' 20\(ג\), 26\(ד\), 29, 29\(א\), 30\(א\), 30\(ד\)](#)

[חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000](#)

[פקודת פשיטת הרגל \[נוסח חדש\], תש"ם-1980: סע' 13](#)

[חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967: סע' 81א, 81א\(ג\)](#)

[תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984: סע' 97, 206](#)

[חוק הפרוצדורה האזרחית העותומני: סע' 80](#)

מיני-רציו:

* כשעסקינן בהליכי פשיטת רגל אין ליתן תוקף מלא לחזקות בפקודת השטרות, המטילות נטל ראייה מוגבר על החייב הנתבע על פי השטר, ויש לאפשר לנאמן לדרוש ראיות נוספות להוכחת תביעות חוב המבוססות על שטר שהחייב הינו צד לו.

* פשיטת רגל – נאמן – סמכויותיו

* פשיטת רגל – נאמן – תביעת חוב

* פשיטת רגל – תביעת חוב – נטל ההוכחה

ערעורים על החלטות הנאמן לנכסי החייב, לדחות את תביעות החוב שהגישו המערערות, שהתבססו על שיקים אשר נמשכו מחשבונו של החייב וחוללו מסיבת "אי כיסוי מספיק".

בית המשפט המחוזי דחה את הערעורים ופסק:

גם במקרים שבהם תביעת החוב מבוססת על פסק דין שניתן כנגד החייב, הנאמן רשאי "להציץ מעבר לפרגוד" ולבחון את תקפותה של תביעת החוב. על הנאמן להעלות מיוזמתו כל טענה ולערוך כל בדיקה נדרשת בכדי להבטיח שתביעות החוב המאושרות על ידו, אינן גורמות למתן עדיפות שלא כדין לנושה אחד של החייב על פני יתר הנושים. מעמדם של שיקים שלא הוגשה התנגדות מטעם החייב לבקשה לביצועם בהוצאה לפועל נמנה על המקרים שמדליקים "נורה אדומה" ונבחנים בקפדנות יתרה במסגרת בחינת תביעת החוב. כשעסקינן בהליכי פשיטת רגל, אין מקום ליתן תוקף מלא לחזקות בפקודת השטרות, המטילות נטל ראיה מוגבר על החייב הנתבע על פי השטר, אלא יש לאפשר לבעל התפקיד לדרוש ראיות נוספות להוכחת תביעות חוב המבוססות על שטר שהחייב הינו צד לו. מידת הראיות שאותן רשאי בעל תפקיד לדרוש, מסורה לשיקול דעתו בהתאם לנסיבות המקרה, אך עליו לאמץ גישה המקלה עם הנושה. במקרה זה, החלטת הנאמן לפיה המערערות לא עמדו בנטל הראיה הנדרש הייתה סבירה ומבוססת, והיא אינה מצדיקה התערבות של ביהמ"ש.

פסק דין

פתח דבר

1. בפני שני ערעורים על שתי החלטות של הנאמן- עו"ד ירון רגיואן (להלן-"הנאמן"), מיום 9.6.16, לדחות את שתי תביעות החוב שהגישו המערערות הנושות **בתיק פש"ר 21565-08-14** [פורסם בנבו] בעניינו של החייב **לוקין אלכסיי** (להלן-"החייב"). המערערות הן: חברת א.י.איור בע"מ (להלן-"המערערת 1") בפש"ר **12766-08-16** ו-ח. רכסים והפצה בע"מ (להלן-"המערערת 2") בפש"ר **12774-08-16**.

2. בשתי ההחלטות נשוא שני הערעורים דחה הנאמן את תביעות החוב של המערערות (תביעת החוב של המערערת 1 ע"ס 3,907 ₪ מיום 11.1.15 ותביעת החוב של המערערת 2 ע"ס 7,530 מיום 11.1.15). שהתבססו על שיקים אשר נמשכו מחשבונו של החייב וחוללו במועד פרעונם מסיבת "אי כיסוי מספיק".

התשתית העובדתית הרלוונטית לשני הערעורים:

3. ביום 23.11.14 ניתן צו כינוס לנכסי החייב ועו"ד ירון רגיואן מונה כמנהל מיוחד לנכסי החייב. ביום 9.6.16 הוכרז החייב כפושט רגל, ניתן לו צו הפטר מותנה בהשלמת קופת הכינוס כדי הסך 38,400 ₪ והמנהל המיוחד מונה כנאמן.

4. **המערערת 1**, מי שהיתה זוכה בתיק הוצאה לפועל שפתחה נגד החייב ביום 31.7.13, הגישה למנהל המיוחד (כתפקידו אז) **תביעת חוב ע"ס 3,907 ₪** מיום 11.1.15, המבוססת על 2 שיקים

(ע"ס 1,300 ₪ כ"א) אשר נמשכו מחשבונו של החייב וחתומים על ידו והמוטבים בהם הם כעולה מעיון בצילומי השיקים שצורפו לתביעת החוב כדלקמן: בשיק אחד המוטבים הינם המערערת 1 ו/או חברת ג.מ. פרימיום בע"מ (כאשר חותמת משותפת לשתיהן מצוייה על השיק) ובשיק השני המוטבת הינה חברת צריכה ומיגון ישיר בע"מ בלבד. שני השיקים חוללו במועד פרעונם (9.5.13 ו-9.6.13) מסיבת "אי כיסוי מספיק" ולכן המערערת 1 פתחה נגד החייב ביום 31.7.13 הליך בהוצאה לפועל לביצוע השיקים.

5. **המערערת 2**, מי שהיתה זוכה בתיק הוצאה לפועל שפתחה נגד החייב ביום 4.8.14, הגישה למנהל המיוחד **תביעת חוב ע"ס 7,530 ₪** מיום 11.1.15 המבוססת על 5 שיקים (ע"ס 1,300 ₪ כ"א) אשר נטען כי נמשכו מחשבונו של החייב וחתומים על ידו וכי חוללו במועד פרעונם מסיבת "אי כיסוי מספיק". יוקדם ויצוין כי לתביעת החוב מטעם המערערת 2 צורפו צילומים של 2 שיקים בלבד מתוך ה-5, שמועד פרעונם היה **9.10.13 ו-9.11.13** ולעומת זאת תיק ההוצאה לפועל שנפתח על ידי המערערת 2 נגד החייב ביום 4.8.17 היה בגין שני שיקים אחרים שמועד פרעונם היה ב- **9.8.13 ו-9.9.13**.

6. אין חולק כי החייב לא הגיש התנגדות כלשהי לביצוע השיקים במסגרת ההוצאה לפועל וכי על פי תדפיסי התיקים בהוצאה לפועל, לא ננקטו הליכים כלשהם במסגרת התיקים, למעט תשלום אגרת פתיחת תיק.

7. יש עוד לציין כי לשתי תביעות החוב של שתי המערערות צורף "**הסכם רכישת שיקים**" (להלן- "**ההסכם**"); המערערת 1 צירפה לתביעת החוב שלה "**הסכם רכישת שיקים**" שאינו נושא תאריך ושנחתם בינה לבין חברת אור הקסם בע"מ. על פי הרשום באותו הסכם, המערערת 1 **מוכרת** את השיקים נושא תביעת החוב לחברת אור הקסם בע"מ בתמורה לתשלום סך של 1,800 ₪. המערערת 2 צירפה לתביעת החוב שלה הסכם רכישת שיקים שאינו נושא תאריך ושגם נחתם בינה לבין חברת אור הקסם בע"מ ועל פי הרשום בו המערערת 2 **מוכרת** את חמשת השיקים נושא תביעת החוב לחברת אור הקסם בע"מ בתמורה לתשלום סך של 5,000 ₪. כבר בשלב זה יצויין כי בניגוד לאמור בשני ההסכמים לעיל, המערערות טוענות כי הן אלו שרכשו את השיקים מחברת אור הקסם בע"מ וכי לאור רכישה זו הן "**אוחזות בעד ערך**" בהמחאות נושא תביעות החוב. לסתירה זו בין לשון ההסכם וטענת המערערות אתייחס בהמשך.

הכרעת הנאמן:

8. הנאמן, בשתי החלטותיו מיום 9.6.16, בתפקידו כמנהל מיוחד באותה עת, דחה את תביעות החוב של המערערות במלואן ונימק את קביעותיו כדלקמן;

9. בתביעת החוב של המערערת 1 נימק הנאמן את החלטתו בכך כי "**לא צורפו לה אסמכתאות לאחיזה כשורה בשיק ע"ס 1,300 ₪ ז.פ. 9.5.13 לפקודת א.איור ו/או ג.מ. פרימיום בע"מ**"

**וכשחתימת היסב לפקודת צריכה ומיגון ישיר בע"מ מצויה על צידו האחורי של השיק כאמור
בנספחי התביעה".**

הנאמן הוסיף בהחלטתו כי לפני משורת הדין נתן ארכה למערערת 1 להמצאת ראיות לאחיזה כשורה (כגון חשבונית מס/קבלה המעידה על התמורה בעד ערך שנתנה המערערת 1) ואולם עד למועד כתיבת ההחלטה לא התקבל דבר מהמערערת 1, למעט ההסכם לרכישת 2 שיקים ע"ס 1,300 ₪ ששנערך בינה לבין חברה נוספת, חברת אור הקסם ע"מ, שאין בינה לבין השיקים קשר ולפיו, רכשה לכאורה האחרונה את 2 השיקים האמורים מהמערערת 1. לאור האמור, קבע הנאמן כי לכל היותר חברת אור הקסם בע"מ היא זו שהיתה אמורה להגיש את תביעת החוב ולצרף הוכחת תשלום בעבורם.

10. גם בתביעת החוב של המערערת 2 נימק הנאמן את החלטתו בכך כי לא צורפו ראיות לאחיזה כשורה של המערערת 2 בשיקים ולתמורה בעד ערך וכי למועד כתיבת ההחלטה בעניינה של המערערת 2 לא התקבל דבר למעט הסכם רכישת השיקים שנחתם בין המערערת 2 לבין חברת אור הקסם בע"מ ולפיו לכל היותר אמורה הייתה חברת אור הקסם להגיש תביעת חוב במקום המערערת 2 וציין עוד כי גם להסכם רכישת השיקים לא צורפה ראיינת תשלום. הנאמן עוד קבע כי יש לדחות את תביעת החוב גם מאחר וצורפו צילומים של 2 שיקים בלבד מתוך 5 השיקים נושא תביעת החוב כנספחים לתביעת החוב, וזאת בניגוד לנדרש בתקנות פשיטת הרגל, התשמ"ה-1985.

טענות המערערות

להלן אתאר את טיעוני המערערות בשני הערעורים ביחד הואיל ומדובר למעשה באותן טענות, עובדתיות ומשפטיות;

11. לטענת המערערות, הנאמן טעה בהבנת העובדות ואף בניתוח המשפטי של המסמכים שהוצגו בפניו וסירב להיעתר לבקשתן (לאחר מתן ההחלטה נשוא הערעור) כי יעיין בכל המסמכים והראיות שהיוו את הבסיס למתן החלטתו ולא אפשר למערערות להציג הסברים ביחס לטענות שהכריע בהם ללא מתן התראה וללא מתן הזדמנות הוגנת וזכות תגובה ראויה.

12. לטענת המערערות, תביעת החוב מבוססת על שטרות אשר הוגשו לביצוע בלשכת הוצאה לפועל וכמוהם כפסק דין שניתן כנגד החייב, ולפי ההלכה הפסוקה, הנאמן אינו רשאי להתערב בפסק הדין עליו מבוססת תביעת חוב, אלא אם יש חשש לקנוניה, תרמית או לעיוות דין ומאחר והנאמן בענייננו אינו טוען לקנוניה או תרמית מצד המערערות הרי חרג מסמכותו בהחלטתו לדחות את תביעת החוב. לכן, מבקשות המערערות לקבוע כי פסק הדין מחייב את הנאמן ויתרת החוב כפי שרשומה בלשכת הוצאה לפועל היא הוכחת החוב המאושרת. בהקשר זה הפנו המערערות, בין

היתר, לפסק הדין שניתן בע"א 1057/91 הרצל נ' יחיאל מכטינגר ואח', פ"ד מו(4) 353 (להלן- "עניין מכטינגר").

13. המערערות טוענות עוד כי הנאמן לא נימק ולא פירט את הכרעתו בתביעות החוב כפי שהוא מחוייב לעשות כבעל תפקיד והכרעתו אינה ברורה, אינה מבוססת ולוקה בטעויות משפטיות (המערערות הפנו לבש"א 1200/09 א. ג'ברין בע"מ נ' רו"ח יצחק קרמין- הנאמן להסדר נושים של חברת א.ג'ברין (פורסם בנבו, 15.12.09).

14. המערערות טוענות עוד כי אינן מחוייבות להוכיח כי הינן אוחזות כשורה בשיק ומספיק כי תחשבה אוחזות בעד ערך;

15. לטענת המערערות, מאחר ועסקין בתביעה שטרית הרי נטל הראיה להוכיח שאין חובה לפרוע את השטר מוטל על הנתבע. המערערות מדגישות כי החייב מעולם לא העלה טענה כלשהי הנוגעת לשיקים האמורים וכן לא הגיש התנגדות לביצוע שטר במסגרת תיקי ההוצאה לפועל שנפתחו כנגדו לביצוע אותם שיקים.

16. המערערות סומכות את טיעוניהן על הוראת סעיף 29 לפקודת השטרות [נוסח חדש] וטוענות כי פועלה היוצא של חזקת התמורה הלכאורית שנקבעה בהוראה זו הינו היפוך נטל ההוכחה לגבי התמורה שניתנה בעד השיק או העדרה ועל הנתבע על פי השיק מוטל נטל השכנוע בעניין זה. לטענת המערערות, הן פטורות מפירוט התמורה שנתנו עבור השיק שכן עומדת לחייב החזקה שחתם על השיקים האמורים כי חתם בעד ערך וכי נטל השכנוע הרובץ על התובע מוגבל להוכחת העובדות החיוניות להקמת החזקה הקבועה בסעיף 29(א) לפקודת השטרות כגון שהנתבע הוא אכן צד לשטר.

17. המערערות טוענות בהקשר זה כי הן צירפו לתביעות החוב כ"א הסכם לרכישת שיקים המעיד כי נתקבלה תמורה מלאה בגין השיקים ומפנות בעניין התמורה לסעיף 3 להסכמים (שצורפו להחלטת הנאמן) וכי הן הוכיחו כי הן "אוcho בעד ערך" ואין לערב בין עסקת היסוד במסגרתה ניתנו השיקים ובין מעמדם כ"אוcho בעד ערך", והן אף הפנו לפסיקה בעניין נטל ההוכחה המוטל על הנתבע מכוח השטר להוכיח את היעדר התמורה. (ע"א 333/63 דן שמולוביץ נ' "סיקו" חברת דרום אפריקה ישראל לקונסטרוקציה שותפות מוגבלת, פ"ד יח(1) 550 ורע"א 8692/08 ששון לוי נ' ניקולס מאירס, (פורסם בנבו, 9.12.08).

18. המערערות מוסיפות וטוענות כי על פי סעיף 30(א) לפקודת השטרות יש לקבוע כי השטר סוחר בהתאם להוראות הדין והפסיקה וכי הן נהנות אף מחזקת המסירה הקבועה בסעיף 20(ג) לפקודת השטרות שעל פיה שטר שיצא מחזקתו של צד שחתם עליו בתור מסב, חזקה שנמסר על

ידיו מסירה כשרה וללא תנאי, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר. בעניין זה מפנות המערערות לע"א 358/80 קדש נפתלי-מושב עובדים להתיישבות חקלאית נ' מושב שאר ישוב, פ"ד לז (3) 830.

19. המערערות מלינות על כך כי הנאמן דן בתביעות החוב שהגישו בפניו במועד הקבוע לכך בדין, לאחר שנתיים מיום מתן צו הכינוס.

20. לטענת המערערות יש לבטל את הכרעת הנאמן בתביעות החוב אף בשל כך כי לא צורפה לה תגובת החייב לטענות המערערות.

תגובת הנאמן לשני הערעורים

21. בתגובתו לערעור של המערערת 1, מיום 21.11.16, טוען הנאמן כי לתביעת החוב לא צורפו ראיות לאחיזה כשורה ולתמורה בעד ערך וכי חברת אור הקסם היא בעלת הזכות, אם בכלל, לתבוע בגין אותם שיקים ולא המערערת 1, לאור נוסח ההסכם שצורף. הנאמן מוסיף כי גם חברת אור הקסם, במקרה והיא זו שהגישה את תביעת החוב בגין אותם שיקים, היתה מחוייבת להמציא לנאמן ראיות לאחיזה כשורה ולתמורה בעד ערך (חשבונית מס/קבלה ע"ס 1,800 ₪).

22. הנאמן מבקש להדגיש כי טענת המערערת 1 לפיה במסגרת תיק ההוצאה לפועל שנפתח לביצוע אותם שיקים ננקטו במהלך השנים "הליכים למכביר" אינה נכונה עובדתית לאור מועד פתיחת התיק בהוצאה לפועל, ביום 31.7.13, ביחס למועד מתן צו הכינוס ביום 23.11.14 והעובדה כי על פי הרישומים בהוצאה לפועל לא ננקטו הליכים כלשהם ורק שולמה אגרת פתיחת תיק.

23. הנאמן טוען כי החלטתו בתביעת החוב של המערערת 1 מעוגנת בפסיקה ולדוג' מפנה לפסק הדין שניתן בפש"ר (מחוזי חיפה) 6118-12-13 פלונית נ' הכונ"ר ואח' (פורסם בנבו, 25.5.16); פש"ר (מחוזי ירושלים) 567/02 בש"א 6657/04 לב מאיר ואח' נ' הכונ"ר ואח' (פורסם בנבו, 5.1.05). לטענת הנאמן, משהחייב לא התגונן בהוצאה לפועל כנגד בקשת ביצוע השיקים, מדובר למעשה בפסק דין שניתן בהעדר הגנה ובו מקונית לבעל התפקיד הסמכות לבדוק את נסיבות מתן השיקים והתמורה שניתנה בגינם על ידי המוטב ואו האוחז בהם וזאת כנגזרת מחובת הנאמנות בה חב בעל התפקיד כלפי החייב וכלל נושיו. הנאמן מוסיף כי בעל התפקיד נכנס בנעלי החייב כך שגם אם החייב מודה בחוב כלשהו, אין בעל התפקיד מחוייב לאמץ את עמדת החייב.

24. הנאמן מציין כי להכרעה בערעור זה ובערעור של המערערת 2 משמעות רבה בשים לב להיקף תביעות החוב המוגשות על ידי שתי מערערות אלה בתיקי פש"ר רבים.

25. לאור כל האמור, מבקש הנאמן לדחות את הערעור על הסף בשל העדר זכות עמידה למערערת 1 בשים לב להסכם מכר השיקים לחברת אור הקסם וגם לגופו לאור הפסיקה עליה הסתמך במתן החלטתו.

26. בתגובתו לערעור המערערת 2, מיום 18.9.7, הנאמן מעלה אותן טענות שהעלה כתגובה לערעור המערערת 1 והפנה לאותם פסקי דין לתמיכה בעמדתו.

תשובת המערערת:

27. המערערת 1 בתשובתה לתגובת הנאמן מיום 7.12.16 טוענת כי הנאמן לא טרח לפרט במסגרת הכרעתו בתביעת החוב ובמסגרת תגובתו לערעור דן את עמדת החייב בנוגע לשיקים נשוא תביעת החוב שהגישה המערערת 1 ולא טרח להביא את תגובתו של החייב בנוגע לחוב במסגרת תצהיר ערוך כדין.

28. המערערת 1 טוענת כי בניגוד לטענת הנאמן, המערערת 1 היא זו שרכשה את השיקים נשוא תביעת החוב מחברת אור הקסם בהתאם להסכם רכישת השיקים שצורף על ידה והיא זו שמחזיקה בשיקים והגישה אותם לביצוע במסגרת ההוצאה לפועל. בהתייחסה למה שנרשם בהסכם לרכישת שיקים, טוענת המערערת 1 כי ככל הנראה **עקב טעות קולמוס** צוין במסגרת ההסכם כי המערערת כביכול מכרה את השיקים נשוא תביעת החוב. המערערת 1 מפנה לסעי' 5 להסכם וטוענת כי על פיו שילמה תמורה מלאה בגין השיקים לחברת אור הקסם אשר אישרה בחתימתה על גבי ההסכם את קבלת מלוא התמורה בגין השיקים.

29. המערערת 1 טוענת כי הינה צד שלישי לשיקים ובמעמד זה נהנית מחזקות משפטיות שנקבעו ב**פקודת השטרות** כפי שפירטה בהודעת הערעור וכי הנאמן כלל לא התייחס לטענותיה בהקשר זה במסגרת תגובתו. המערערת 1 מוסיפה כי חרף החזקות המשפטיות האמורות, העבירה לנאמן את הסכם רכישת השיקים המהווה את עסקת היסוד וכן את כל ראיותיה לעניין תביעת החוב, היווצרותו וסכומו.

30. המערערת 1 חוזרת וטוענת כי אינה מחוייבת להוכיח כי היא אוחזת כשורה בשיקים נשוא תביעת החוב וכי מספיק שתיחשב אוחזת בעד ערך כפי שהוכח על פי המסמכים שצירפה לתביעת החוב ולאור הפסיקה אליה הפנתה במסגרת הערעור.

31. בדיון שהתקיים בפני ביום 22.1.17 חזר הנאמן על אותן טענות שהעלה בתגובתו לערעורים והוסיף כי טענת המערערת 1 לטעות שנפלה כביכול בהסכם לרכישת השיקים הינה טענה בעל פה נגד מסמך בכתב וכי הועלתה אך בשלב התשובה לתגובת הנאמן לערעור ורק על ידי המערערת 1.

32. כמו כן, הנאמן הוסיף בהקשר של הדרישה להבאת הוכחות לאחיזה כשורה בשיקים נשוא תביעות החוב של המערערות והפנה לפסק דין שניתן בבית המשפט השלום בטבריה בת"ט [30467-01-15 ג.ס. אספקו תבע"מ נ' משק ב.חן שווק בקר בע"מ](#) (פורסם בנבו, 10.12.16), בו נקבע, בין היתר, כי משנמצא כי עיסוקה של תובעת בתביעה שטרית לביצוע שיקים הוא בניכיון שיקים, אי רישומה במרשם נותני שירותי מטבע כפי שנקבע [בחוק איסור הלבנת הון](#), התש"ס - 2000, מביא לאי חוקיות של העסקה וכתוצאה מכך לביטולה, דבר המייתר את הצורך בדיון האם ניתנה תמורה בעד השיקים. נקבע עוד כי מאחר ועיסוקה של התובעת בניכיון שיקים, מוטל עליה הנטל להציג את הראיה הטובה ביותר להוכיח מתן תמורה. (פסקאות 27 ו-28 לפסק הדין).

33. הנאמן הוסיף בדיון והבהיר כי בתביעות חוב שמוגשות על ידי חברות שעוסקות בניכיון שיקים ומתן הלוואות, והמבוססות על שיקים בהם מחזיקות אותן חברות, הנאמן מקפיד לדרוש אסמכתאות לאחיזה כשורה בשיקים וראיות לתמורה בעד ערך וכי המגמה בשנים האחרונות היא לדחות אותן תביעות חוב משלא מוגשות אסמכתאות וראיות כאמור על מנת לחלק דיבידנד רק לנושים שהם בעלי זכות עמידה ובעלי חוב מוכח.

34. ב"כ המערערות בנוסף לטענותיו הקודמות הוסיף וטען כי המערערות אינן עוסקות בניכיון שיקים ולא במתן הלוואות אלא בחברות **שוכשות שיקים** וכי עיסוק זה, על פי הפסיקה, אינו מצריך רישיון כלשהו ויש לראות באותם שיקים כנכס.

35. ב"כ הכונ"ר הודיעה בתום הדיון כי היא מצטרפת לטענות הנאמן כפי שהועלו בכתב הטענות ובדיון.

36. יש לציין כי החייב לא הגיש תגובה לערעורים, על אף שאלה הומצאו לו כנדרש ביום 13.9.16 על פי אישור המסירה שצורף על ידי ב"כ המערערות בהתאם להחלטתי מיום 31.8.17. כן יש לציין כי החייב או מי מטעמו לא התייצב לדיון שהתקיים בפני ביום 22.1.17.

דיון והכרעה:

37. לאחר שעיינתי טענות הנאמן כפי שהועלו בכתבי הטענות ובדיון שהתקיים בפני ביום 22.1.17, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעורים שבכותרת **להידחות**, הכל כפי שאנמק להלן;

המסגרת הנורמטיבית:

38. בפנינו כאמור שני ערעורים על הכרעות הנאמן בשתי תביעות חוב שהוגשו על ידי המערערות, ובאשר לתפקיד הנאמן בבדיקת תביעות חוב כבר נאמר על ידי בית המשפט העליון כי:

"כלל הוא, כי נאמן, בבודקו תביעות חוב בהליך פשיטת רגל, מבצע פונקציה מעין-שיפוטית, ומחובתו לבחון את העובדות והנסיבות שמאחורי תביעת החוב כדי להכריע במידת מהימנותה וביסוסה (ע"א 422/77 גולדמן נ' הרמן, פ"ד לב (2) 421, 428 (1978); ע"א 1057/91 הרצל נ' מכטינגר, פ"ד מו (4) 353 (1992); ע"א 471/65 מפרק חב' קסטנבאום לייצור בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד כ (3) 46 (1966); סעיף 13 לפקודת פשיטת הרגל); הנאמן בפשיטת רגל חב חובת נאמנות בביצוע תפקידו, עליו לשמור על קופת פשיטת הרגל ולפעול לטובת כלל הנושים, תוך בחינת תביעות החוב המוגשות לו לעומקן".

[ע"א 5411/07 אלוש נ' עיזבון המנוח מתתיהו לוי ז"ל בפשיטת רגל (נבו), 31.12.09 פסקה 9].

39. לאור חובת הנאמנות ותפקידו המעין שיפוטי של הנאמן, הקנה המחוקק לנאמן סמכות נרחבת בבדיקת תביעות החוב, העולה מבחינות מסויימות על כוחו של בית המשפט, וזאת בכך שגם במקרים שבהם תביעת החוב מבוססת על פסק דין שניתן כנגד החייב, הנאמן רשאי "להציץ מעבר לפרגוד" ולבחון את תקפותה של תביעת החוב, וזאת מכח סמכותו שנקבעה בסעיף 13 לפקודה הקובע כי:

"בית המשפט, בדונו בבקשה הנושה, רשאי לברר מה היתה התמורה לחוב פסוק, ואם היתה לפניו ראיה למרמה, לקנוניה או לעיוות דין, או שהוכח קיומו של חוב בר-תביעה מלבד החוב הפסוק, רשאי הוא לברר תקפותו של החוב הפסוק".

40. ובעניין זה נקבע כי:

"מקום בו החוב מושא התביעה מבוסס על פסק דין שניתן נגד החייב, רשאי הנאמן, הממלא תפקיד שיפוטי במעמד זה, לבדוק את התמורה שניתנה בעדו. אם הובאה בפניו ראיה שפסק הדין הושג בנסיבות שיש בהן משום תרמית, קנוניה או עיוות דין, יהא הנאמן-במקרה שלנו המנהל המיוחד-רשאי לדחות את תביעת החוב כולה או מקצתה".

[ע"א דבורצקי נ' עו"ד מרים זפט- נאמנת ואח' (פורסם בנבו, 29.1.17, פסקה 11) (להלן-"עניין דבורצקי")] וכן ראה: [פ"ש"ר(ח"י) 27737-03-12 טובול חיים אמיל נ' כונס הנכסים הרשמי (פורסם בנבו, 8.8.12) (להלן-עניין טובול), שלמה לוי ואשר גרוניס פשיטת רגל, מהדורה שלישית, 2010, בעמ' 98 ו-287-286 (להלן: לוי וגרונידס, פשיטת רגל); ע"א 1057/91 גבריאל הרצל נ' יחיאל מכטינגר, פ"ד מו (4) 353 בעמ' 358; ע"א 471/65 מפרק חברה קסטנבאום לייצור בע"מ נ' מדי"י, פ"ד כ (3) 46].

41. עם זאת יודגש כי כפי שכבר נפסק ולאור לשון הוראת [סעיף 13](#) לעיל, סמכותו של הנאמן להציף אל מעבר לפרגוד, ובמילים אחרות, להרהר אחר חוב פסוק, איננה דבר פשוט שכן עומדת בסתירה מוחלטת לעיקרון סופיות הדיון ופוגעת בעיקרון "מעשה בית-דין", המהווים עקרונות בסיסיים ומושרשים הנובעים משיקולים מערכתיים של הימנעות מפתחת דיונים מחדש ולכן יש להפעיל סמכות זו במשורה ורק במקרים קיצוניים בהם הוכח כי הפסק ניתן תוך עיוות דין או שניתן על רקע קנוניה בין החייב ונושיו. אדגיש כי בפסיקה לא נקבעה רשימה סגורה של מקרים בהם על הנאמן להפעיל סמכות זו, ואולם, הנסיבות אשר נמנו בפסיקה, כמהוות בסיס לסמכות בעל התפקיד כאמור להרהר אחר חוב פסוק או להתערב בתוצאות פסק דין עליו נסמכת תביעת החוב, נחלקות לשתי נסיבות מרכזיות והן: **האחת**, כאשר פסק הדין ניתן בהיעדר הגנה ובכך לא נפרשה בפני אותה הערכאה התמונה המלאה והשנייה, כאשר פסק הדין ניתן על רקע קנוניה בין החייב ומקורביו אשר נועדה להטות את פסק הדין לטובת מקורביו ובכך להבריח נכסים מנושיו [עניין "טובול" פסקה 30, עניין "דבורצקי" פסקה 11].

42. להשלמת התמונה אציין כי לעמדתו לאור כל האמור לעיל, ומכח חובתו של הנאמן לדאוג לאינטרסים של כלל הנושים, אין הנאמן רשאי להסתפק בהסתייגויות מתביעות חוב שיעלה בפניו החייב, ועליו להעלות **מיוזמתו** כל טענה ולערוך כל בדיקה נדרשת בכדי להבטיח שתביעות החוב המאושרות על ידו, אינן גורמות למתן עדיפות שלא כדין לנושה אחד של החייב על פני יתר הנושים. בפסיקה הובהר עוד כי סמכותו זו של בעל התפקיד נועדה למקסם את קופת הנשייה, תוך ניסיון למנוע הגשת תביעות חוב מוגזמות ומנופחות בידי חלק מהנושים על חשבון יתר הנושים [ראו לדוג' [בש"א\(ת"א\) 6365/08 בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ נ' עו"ד עוז גדות בתפקידו כנאמן לנכסי החייבת עדנה יוסף ואח'](#) (פורסם בנבו, 24.6.08)].

בעמדתו זו אבקש להצטרף לדבריו של סגן-הנשיאה כב' השופט א.אורנשטיין (כתוארו אז) [בעש"א 10021-04-14 עיריית טייבה \(בהקפאת הליכים\) נ' כונס הנכסים הרשמי](#) (פורסם בנבו, 2.12.14) שם סוכמו בצורה מקיפה עקרונות התערבותו של בעל תפקיד בתביעות חוב המבוססות על הכרעות שיפוטיות, ובכלל זה חובתו של בעל התפקיד שלא לשמש "חותמת גומי" להכרעות שיפוטיות, וחובתו ליזום מעצמו בדיקות מקיפות של תביעות החוב בין היתר מכח תפקידו לדאוג לשיוויון בין נושי החייב.

43. לאור העקרונות לעיל, יש לבחון את הכרעת הנאמן בתביעת החוב, כאשר כפי שנקבע לא אחת התערבותו של בית המשפט לפשיטת רגל בהכרעותיו של בעל תפקיד בקשר לתביעות חוב **"תופעל במשורה, ותוגבל למצבים של חריגה קיצונית מסבירות ותקינות הפעולה, תוך הותרת מתחם שיקול דעת רחב לנושא התפקיד לאור היקף סמכויותיו, מומחיותו, וחשיבותם של גורמי היעילות הדיונית הפועלים בעניין זה"** [ראו [ע"א 8765/07 פז חברת נפט בע"מ נ' עו"ד אמיר שושני](#) (פורסם בנבו, 27.12.10) בפסקה 16; [ע"א 7575/12 יחזקאל עוזי יפת נ' חנן זלצמן ואח'](#) (פורסם בנבו, 4.8.14) בפסקה 21].

יישום העקרונות על המקרה שבפנינו:

44. כידוע, כאשר מוגש שטר להוצאה לפועל לביצוע, רשאי החייב על פי השטר להגיש בקשת התנגדות לביצוע השטר במסגרת **סעיף 81א לחוק ההוצאה לפועל**, התשכ"ז - 1967. לא הוגשה התנגדות כאמור, הופך השטר לפסק דין אכיף לכל דבר ועניין שכן נוצר **מעין פסק דין שניתן בהעדר הגנה**. (מסקנה זו עולה משילוב של הוראת **סעיף 81א(ג)** סיפא **לחוק ההוצאה לפועל** יחד עם תקנות **97 ו-206 לתקנות סדר הדין האזרחי**, התשמ"ד-1984).

45. יחד עם זאת, העובדה כי המערערות בענייננו פתחו תיקי הוצאה לפועל נגד החייב בגין המחאות בהם הן אוחזות, והחייב, שלכאורה על פי השיקים שצורפו לתביעות החוב משך אותם שיקים וחתם עליהם, לא הגיש התנגדות, איננה פוטרת את הנאמן מהחובה המוטלת עליו לדרוש מן הנושה הוכחות לתביעת החוב ובכלל זה ראיות ל"עסקת היסוד" במסגרתה נמסרו השיקים, הוכחות לתמורה ששלמו המערערות עבור השיקים ועוד, זאת מכח סמכותו "להציף מאחורי הפרגוד" של החיוב הגלום בתביעת חוב המבוססת על שיקים שכנגדם החייב לא הגיש התנגדות לביצועם. כאמור מעמדם של השיקים שלא הוגשה התנגדות מטעם החייב לבקשה לביצועם בהוצאה לפועל הינו **כפסק דין שניתן בהעדר הגנה** וככזה הוא נמנה על אותם פסקי דין שמדליקים "נורה אדומה" ונבחנים בקפדנות יתרה במסגרת בחינת תביעת החוב (ראו גם: **ע"א 307/12 ישראל בלוס נ' הכונ"ר** (פורסם בנבו, 14.8.12) בפסקה 21, וכן הפסיקה אליה הפנה הנאמן כאמור בסעיף 23 לעיל).

46. לאור כל האמור, יש לדחות את טענתן של המערערות לפיה הנאמן אינו רשאי להתערב בפסק הדין עליו מבוססת תביעת חוב מאחר ואינו טוען לקנוניה או תרמית מצד המערערות וכי הנאמן חרג מסמכותו בדרישתו מהמערערות להוכיח את תביעות החוב שלהן.

האם הוכיחו המערערות את תביעות החוב שלהן?

47. אקדים ואציין כי מקובלת עלי טענת המערערות לפיה הן אינן נדרשות להוכיח "אחיזה כשורה" בשיקים נשוא תביעת החוב, וגם אם המערערות הינן "אוחז בעד ערך" (**סעיף 26(ד) לפקודת השטרות**) או אף "אוחז במסירה" (**סעיף 30(ד) לפקודת השטרות**), הן רשאיות להגיש תביעת חוב על בסיס השיקים שבהם הן אוחזות ושבגינם נפתחו על ידם תיקי הוצאה לפועל.

48. ואכן במקרה זה המערערות עצמן טוענות כי הן "אוחז בעד ערך" בשיקים, וכי התמורה שניתנה על ידן היא התמורה ששולמה על ידן לאור הקסם בע"מ עבור השיקים במסגרת ההסכמים לרכישת השיקים, ובנסיבות אלו עולה השאלה מהו היקף הראיות הנדרשות מהמערערות להוכחות תביעתן וזאת לאור החזקות הקבועות **בפקודת השטרות**, ובשאלה זו אדון כעת.

תוקפן של החזקות הקבועות בפקודת השטרות בהליך פש"ר

49. כאמור לעיל, הנאמן דרש מהמערערות ראיות ל"עסקת היסוד" במסגרתה נמסרו השיקים נשוא תביעות החוב, וראיות לתמורה ששולמה על ידי המערערות עבור השיקים, ולעומתו טוען ב"כ המערערות כי המערערות זכאיות להנות מהחזקות הקבועות ב**פקודת השטרות** וכי הנאמן אינו רשאי לחרוג מחזקות אלו.

50. ובמה דברים אמורים? - **סעיף 29(א) לפקודת השטרות** קובע "חזקת תמורה" שלפיה: "כל צד שחתימתו מצוייה על השטר, חזקה לכאורה שנעשה צד לו בעד ערך".

51. לפיכך טוען ב"כ המערערות כי הנאמן לא היה רשאי לדרוש המערערות להוכיח את התמורה ששולמה על ידן עבור השיקים, אלא ההיפך הוא הנכון ועל החייב מוטלת החובה לסתור את חזקת התמורה ואילו המערערות מוחזקות כמי ששילמו תמורה, וזאת גם ללא צירוף כל ראיה נוספת.

52. אכן אין חולק על כך, שבהליכי ביצוע שטר "רגילים", אוחו השטר אינו נדרש לצרף לבקשתו לביצוע שטר המוגשת ישירות ללשכת הוצאה לפועל, ראיות ל"עסקת היסוד" במסגרתה נמסר השטר או ראיה לתמורה ששולמה על ידו עבור השטר, והשטר עצמו ללא כל ראיה נוספת הוא המהווה את עילת התביעה המלאה כנגד הנתבע על פי השטר, אשר באם רצונו להתנגד לביצוע השטר עליו הנטל לסתור בין היתר את "חזקת התמורה".

53. אלא שמצוים אנו בהליכי פש"ר, ולהליכים אלו השפעה גם על תוקפן של החזקות הקבועות ב**פקודת השטרות**, ובענין זה אבקש להפנות לדבריה של כבוד השופטת י.וילנר בבש"א [7839/03](#), [פש"ר 466/99](#) טסלר רן נ' עו"ד נביל מטר ואח' (פורסם בנבו, 11.4.2005 פסקה 10) לפיהם:

"לטעמי, ככל שעסקינן בהליכי פשיטת רגל, יש להגמיש מעט את חזקת התמורה ויש להטיל על הנושה את החובה למסור לנאמן הבהרות ו/או מידע כלשהו אודות תביעת החוב, אף אם אוחו הוא כשורה בשטר, אם כי אין בכך כדי להעביר את נטל ההוכחה על שכמו..

נדמה כי, נטל ההוכחה המוטל על אוחו השיק בתביעת חוב במסגרת הליכי פשיטת רגל, שונה במשהו מהנטל המוטל עליו בתביעה שטרית רגילה, באופן שבמסגרת הליכי פשיטת רגל, אין הוא נהנה באופן מוחלט מהחזקה האמורה, זאת נוכח התפקיד המוטל על הנאמן בבדיקת החוב וחובותיו כלפי יתר הנושים."

54. דברים דומים נאמרו על ידי כבוד השופטת איריס לושי עבודי בעש"א [9982-02-15](#) נגר נ' רובננקו (פורסם בנבו, 5.6.2016, פסקאות 40-41):

"...במסגרת הליכים אלה של פשיטת רגל, יש להביא בחשבון קיומם של נושים נוספים, ובכלל זה אף את חובתו של בעל התפקיד כלפי אותם נושים. משכך, יש מקום לטעמי לקבוע, כי הנושה לא יהנה באופן מוחלט מחזקת התמורה האמורה וכי יש מקום שתוטל עליו חובה ראשונית להמציא לנאמן עובדות ומסמכים, בבחינת "ראשית ראייה" ממנה ניתן ללמוד על קיומה של עסקת היסוד ועל העברת התמורה הנטענת במסגרת אותה עסקה, זאת, על מנת שניתן יהיה למלא את פסק-הדין בראיות שלא הובאו בפני בית המשפט.

לטעמי, גישה זו מחויבת המציאות, מאחר ולא אחת נוצר מצב, בו החייב בפשיטת רגל אדיש לקיומו של חוב בר-תביעה כזה או אחר ואדישות זו מתגלית על-ידו עוד בשלבים מוקדמים, טרם הכניסה להליך פשיטת הרגל. חייב כזה אינו מנדב מידע ו/או פרטים מהם יכול הנאמן ללמוד על תביעת החוב, סכומה נסיבות היווצרותה וכיוב'...."

55. לדברים האמורים לעיל, אני מצטרף, ולעמדתי הם עולים בקנה אחד עם אחת מתכליותיו המהותיות של הליך פשיטת הרגל לוודא כי פרעון חובותיו של החייב, לכל נושיו נעשה באופן שוויוני ועל פי סדרי הקדימויות הקבועים בדין.

56. מכח העיקרון האמור, הוקנתה לבעל התפקיד בהליכי פש"ר הסמכות לבחון תביעות חוב המבוססות על הכרעה שיפוטית, גם אם אותן הכרעות שיפוטיות יוצרות **כלפי החייב** "השתק עילה" או "השתק פלוגתא", באופן המונע מהחייב העלאת טענות כנגדן והכל מתוך הצורך לוודא שאכן תביעת החוב המבוססת על ההכרעה השיפוטית היא תביעת אמת שאינה מקנה יתרון לא הוגן לנושה אחד של החייב על פני נושה אחר.

57. אותו עיקרון צריך לחול גם בתביעות חוב המבוססות על שטר בחתימת החייב, שבגיני החייב לא הגיש התנגדות, וגם במקרה שבו החייב עצמו לא סתר את "חזקת התמורה", לבעל התפקיד עומדת הזכות והחובה שלא להסתפק בשטר עצמו, והוא רשאי לדרוש מהנושה להוכיח את תביעת החוב המבוססת על אותו שטר.

58. החזקות הקבועות ב**פקודת השטרות**, ובכלל זה "חזקת התמורה" עניינן הוא במערכת היחסים המשפטית שבין עושה השטר – החייב במקרה שבפנינו (או צדדים אחרים כגון מסב השטר) ובין אוחז השטר התובע על פיו.

59. ואולם כאשר מצויים אנו בהליך פשיטת רגל, נוספים לצדדים הישירים לשטר, גם הנושים האחרים של החייב, שגם להם העניק המחוקק ב**פקודת פשיטת הרגל**, מעמד משפטי וזכות לדרוש בדיקה של כל תביעת חוב המוגשת על ידי כל נושה בהליך באמצעות בעל התפקיד, בכדי לוודא כי מתקיים שוויון בין הנושים, וכי לא מאושרת תביעה שיש בה כדי להקנות יתרון לא הוגן למי מהנושים.

60. על מנת להגן על אינטרס כלל הנושים, קיים הכרח להחיל על הליך בדיקת תביעות החוב, כללים משפטיים אשר ישרתו את האינטרס המוגן של שיוויון בין כלל נושי החייב, ובנסיבות אלו אין מקום ליתן תוקף מלא לחזקות הקבועות בפשיטת הרגל המטילות נטל ראייה מוגבר על החייב הנתבע על פי השטר, ואשר יש בהן כדי לעקר את סמכותו של בעל התפקיד לבדוק תביעות חוב אלו, אלא יש לאפשר לבעל התפקיד למלא את תפקידו, ולדרוש ראיות נוספות להוכחת תביעות חוב המבוססות על שטר שהחייב הינו צד לו.

61. באשר למידת הראיות שאותן רשאי בעל תפקיד לדרוש להוכחת תביעת חוב המבוססת על שטר, לעמדת קביעה זו מסורה לשיקול דעתו של בעל התפקיד בהתאם לנסיבות המקרה, ואין מקום לקבוע מראש כי בעל התפקיד אינו רשאי לדרוש יותר מ"ראשית ראייה" מהנושה להוכחת תביעתו.

מאידך מקובל עלי כי לא ניתן לבטל כליל את החזקות האמורות ב**פקודת השטרות** בהליך הפש"ר, וממילא גם בעל התפקיד בבחינתו את הראיות שיוצגו בפניו על ידי הנושה, נדרש לאמץ גישה המקלה עם הנושה, אך כאמור אינני סבור כי יש לקבוע מסמרות בנושא מראש, ובחינת החלטתו של בעל התפקיד תבוצע בהתאם וביחס לנסיבות המקרה הספציפי.

62. להשלמת התמונה יצויין כי כל האמור לעיל ביחס ל"חזקת התמורה" נכון גם ביחס ל"חזקת המסירה" הקבועה **בסעיף 30(א) לפקודת השטרות** והנאמן במקרה זה היה זכאי ורשאי לדרוש ראיות ביחס לדרך בה הגיעו השיקים נשוא תביעות החוב לידי המערערות.

האם קביעתו של הנאמן לפיה לא הובאו ראיות מספיקות על ידי המערערות מצדיקה התערבות של בית המשפט?

63. לאחר שקבענו כי לנאמן הייתה סמכות לדרוש ראיות מהמערערות להוכחת תביעותיהן, יש לבחון האם קביעתו לפיה המערערות לא עמדו בנטל הראיה הנדרש, הינה בלתי סבירה באופן המצדיק את התערבות בית המשפט של ערעור, שכאמור לעיל יתערב רק במקרים של "חריגה קיצונית מסבירות ותקינות הפעולה"

64. לעמדתנו במקרה שבפנינו, החלטתו של הנאמן לאור הראיות שהונחו בפניו, הייתה סבירה ומבוססת, והיא אינה מצדיקה התערבות של בית המשפט.

65. ראשית יצויין כי המערערות לא צירפו לתביעות החוב שלהן, ראייה כלשהי ל"עסקת היסוד" במסגרתה נמסרו השיקים על ידי החייב, ובהעדר טענה ל"אחיזה כשורה" של המערערות, הרי שכל נסיבות עסקת היסוד הן רלוונטיות ונדרשות לצורך הוכחת תביעות החוב, וממילא חלה על

המערערות חובה, אשר לא מולאה על ידן, להביא בפני הנאמן ראיות להנחת דעתו לביסוס "עסקת היסוד" במסגרתה נמסרו השיקים נשוא תביעות החוב.

66. יתרה מכך, הראיות שאותן הביאו בכל זאת המערערות, לרבות צילום השיקים וההסכמים לרכישת השיקים, מצביעות על סתירות מהותיות בין טענותיהן של המערערות ביחס לנסיבות החזקתן בשיקים לבין הרשום באותם שיקים ובאותם הסכמים ודי בכך, כדי לבסס את החלטתו של הנאמן.

67. המערערת 1 צירפה כאמור לתביעת החוב שלה צילומים של 2 שיקים (ע"ס 1,300 ₪ כ"א) אשר נמשכו מחשבונו של החייב ולכאורה חתומים על ידו, והמוטבים בהם הם: בשיק אחד המערערת 1 /או חברת ג.מ. פרימיום בע"מ (כאשר חותמת משותפת לשתיהן מצוייה על השיק) וחתימת היסב של המערערת 1 לפקודת צריכה ומיגון ישיר בע"מ מצויה על צידו האחורי של השיק, ובשיק השני המוטבת הינה חברת צריכה ומיגון ישיר בע"מ בלבד. העובדה כי שמה של המערערת 1 מופיע גם כמוטבת בשיק אחד וחתימת היסב שלה מופיעה בצידו האחורי, לכאורה אינה עולה בקנה אחד עם הטענה שלפיה המערערת 1 רכשה כביכול את אותו שיק מחברת אור הקסם.

68. יתרה מכך, כפי שגם הנאמן ציין בהחלטתו בתביעת החוב של המערערת 1, על פי הסכם רכישת שיקים שצירפה המערערת 1 לתביעת החוב שלה ואשר כאמור אינו נושא תאריך, המערערת 1 היא שמוכרת את השיקים נשוא תביעת החוב לחברת אור הקסם בע"מ בתמורה לתשלום סך של 1,800 ₪ ומכאן שלא ברור כלל מקור זכותה של המערערת 1 להגיש את תביעת החוב המבוססת על אותם שיקים שמכרה לחברת אור הקסם.

69. בהקשר זה, אין בידי לקבל את טענת המערערת 1 שהועלתה אך בתשובתה לתגובת הנאמן לערעור ואשר לפיה באותו הסכם נפלה "טעות קולמוס" בהסכמים וכי המערערת 1 היא זו שרכשה את השיקים מחברת, אור הקסם" ולא כפי שנרשם; מדובר בטענה שנטענה באופן סתמי ללא ביסוס עובדתי או ראיתי כלשהו, ומבלי להביא הסבר המניח את הדעת לשלב המאוחר בו הועלתה הטענה. בנוסף לכך, וכפי שטען הנאמן בדיון שתקיים בפני ביום 22.1.17, מדובר בטענה בעל פה כנגד מסמך בכתב האסורה על פי סעיף 80 לחוק הפרוצדורה העותומנית.

70. כך הם פני הדברים גם ביחס לתביעת החוב של המערערת 2 לה צורפו צילומים של 2 שיקים בלבד מתוך 5 שיקים עליהם מבוססת תביעת החוב, ושאינם השיקים בגינם פתחה המערערת תיק הוצל"פ כנגד החייב, וממילא צדק הנאמן בקביעתו כי המערערת 2 לא מילאה אחר חובתה כנושה, לצרף לתביעת החוב את כל האסמכתאות המבססות את החוב הנטען על ידו וזאת לפי תקנה 76(ב) לתקנות פשיטת הרגל, התשמ"ה-1985.

71. זאת ועוד, גם המערערת 2 צירפה לתביעת החוב שלה הסכם רכישת שיקים שאינו נושא תאריך ושגם נחתם בינה לבין חברת אור הקסם בע"מ ועל פי הרשום בו המערערת 2 **מוכרת** את חמשת השיקים נושא תביעת החוב שלה לחברת אור הקסם בע"מ בתמורה לתשלום סך של 5,000 ₪. לאור הרשום באותו הסכם, ואשר לא נסתר, חברת אור הקסם שרכשה את השיקים מהמערערת 2, היא בעלת הזכות, אם בכלל, להגיש את תביעת החוב נושא הערעור ולא המערערת 2 ולכן גם בעניין זה צדק הנאמן בהכרעתו בתביעת החוב של המערערת 2.

72. לקראת סיום, אבקש להתייחס לטענת המערערות לפיהן הנאמן לא נתן להם הזדמנות נאותה, להביא בפניו את מלוא טענותיהם וראיותיהם, ובענין זה כבר נקבע לא אחת בפסיקה, כי על נושה המגיש תביעת חוב חלה החובה להגיש תביעת חוב מנומקת ומלאה, הנתמכת בכל הראיות המצויות בידו של הנושה, ואין לנושה "זכות קנויה" ובמקביל אין על בעל התפקיד חובה, להעמיד את הנושה על טעותו או לאפשר לו לבצע "מקצה שיפורים" בתביעת החוב, ולפיכך הנאמן היה רשאי במקרה זה לדחות את תביעות החוב על אתר (ראה **פש"ר 1199/01 דנבר צבעי ישראל בע"מ נ' עו"ד גולדבלט – לוי בתפקידו כמנהל מיוחד (פורסם בנבו, 19.4.04 פסקה 6)**). זאת ועוד, במקרה שבפנינו, ניתנה על ידי הנאמן למערערות הזדמנות נאותה להביא בפניו את מלוא ראיותיהן אך הן כאמור לא הביאו ראיות מספיקות להנחת דעתו של הנאמן, ולפיכך וגם בנושא זה לא מצאתי בסיס להתערבות בהחלטת הנאמן.

73. לאור כל האמור לעיל, אינני נדרש להכריע בטענות הנאמן בדבר אי חוקיות העסקה במסגרתה הגיעו השיקים לידי המערערות.

74. סוף דבר אני דוחה את שני הערעורים בפש"ר 12766-08-16 ו-12774-08-16 והמערערות 1 ו-2 תשלמנה לנאמן כל אחת הוצאות הערעור בסך של 5,000 ₪ בתוספת מע"מ.

ניתנה היום, כ"ח תשרי תשע"ח, 18 אוקטובר 2017, בהעדר הצדדים.

שמואל מנדלבוים 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)